

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 804/2020 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmien tietoturva-vaatimuksista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hanna Sarkkisen /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 804/2020 vp:

Aikooko sosiaali- ja terveysministeriö selvittää, mikä on sosiaali- ja terveyspalveluita tuottavien organisaatioiden tietoturvan taso,

jos puutteita esiintyy, niin aikooko sosiaali- ja terveysministeriö selvittää, mitkä ovat ne lainsäädännölliset tai muut syyt, joiden takia tietoturva- ja tietosuojataso ei ole riittävä, ja ryhtyä toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi,

tulisiko sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskevan lain tietoturva- ja tietosuojavaatimuksia selkiyttää ja kiristää niin, että varmistetaan niin julkisten kuin yksityistenkin tahojen ylläpitämien järjestelmien vaatimustenmukaisuus käytännössä, esimerkiksi pakollisen ennakkosertifiointin kautta,

tulisiko Kelan kilpailutuksissa tai julkisten sote-palveluiden palveluseteleissä asettaa vaatimuksia palveluntuottajayritysten tietoturvalle ja potilastietojärjestelmille ja

miten varmistetaan, että sosiaali- ja terveysalan tietojärjestelmien tukeen ja valvontaan kohdennetaan jatkossa riittävät viranomaisresurssit?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tekee säännöllisesti kyselyn sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien käytöstä. Osana tätä kyselyä selvitetään myös tietoturvallisuuteen liittyviä asioita. Tämä kysely on suunnattu lähinnä julkisille palveluntuottajille. Tällä hetkellä Valvira valmistelee Kyberturvallisuuskeskuksen kanssa yhteistyössä tehtävää testausta, joka kohdistuisi yksityisiin palvelunantajiin.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annettu laki (asiakastietolaki) vaatii, että terveydenhuollon organisaatioilla, jotka käsittelevät tietoja sähköisesti, on oltava omavalvontasuunnitelma, jolla varmistetaan turvallinen toimintatapa. THL on laatinut määräyksen suunnitelmasta ja järjestää siihen liittyvää koulutusta. Määräyksen sisältöä tarkennetaan vuonna 2021 ja tässä otetaan huomioon mahdollisesti havaitut puutteet.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 804/2020 vp

Tällä hetkellä potilastietojärjestelmien tietoturvallisuutta edellytetään useassa laissa. Asiakastietolaki määrää A- ja B-luokan järjestelmien noudattamaan asetettuja turvallisuusvaatimuksia. Tämän lisäksi on noudatettava EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain (1050/2018) vaatimuksia sekä useissa tapauksissa myös lääkinnällisiä laitteita koskevia vaatimuksia. Asiakastietolakia ollaan parhaillaan muuttamassa ja asiaa koskeva hallituksen esitys (HE 212/2020 vp) on annettu eduskunnan käsiteltäväksi. Esityksessä esitetään liittymisvelvoitetta Kanta-palveluihin kaikille sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, joilla on käytössään potilas- tai asiakastietojärjestelmä. Tämä tarkoittaa sitä, että suuri joukko nyt sertifiointin ulkopuolelle jääneitä B-luokan järjestelmiä siirtyy A-luokkaan ja niille on tehtävä ulkopuolisen tahon suorittama sertifiointi.

Tilanteissa, joissa julkinen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantaja tai -järjestäjä hankkii palvelua ostopalveluna toiselta palveluntuottajalta, ostaja osaltaan vastaa siitä, että palveluntuottaja täyttää tietoturvaan ja -suojaan liittyvät vaatimukset. Kukin palveluiden järjestämisestä vastaava taho arvioi itse, millaisia lainsäädäntöä täydentäviä vaatimuksia palveluntuottajille asettaa. Jos palveluntuottaja on liittynyt Kanta-palveluihin, sillä tulee olla käytössään sertifioitu A-luokan järjestelmä. Kantaan liittyvien palvelunantajien ja niiden käyttämien tietojärjestelmien tilanne muuttuu olennaisesti edellä mainitun lakimuutoksen jälkeen, jolloin liittymisvelvollisuus Kantaan laajenee.

Valvira vastaa tietoturvallisuuteen liittyvästä valvonnasta. Sosiaali- ja terveysministeriössä on kiinnitetty huomiota valvonnan riittäviin resursseihin ja esitetty lisäresursseja viranomaisvalvonnan lisäämiseksi vuoden 2021 talousarvion yhteydessä.

Helsingissä 16.11.2020

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru